

SÖKANDE

Soleil IT Sweden AB, 556854-9116
Järnvägsgatan 2
652 25 Karlstad

Ombud

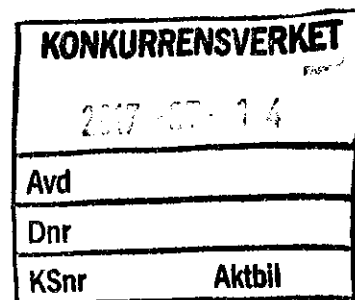
Advokat Pernilla Norman
Lindskog Malmström Advokatbyrå KB
Box 27707
11591 Stockholm

MOTPART

Totalförsvarets Rekryteringsmyndighet
Karolinen
651 80 Karlstad

SAKEN

Offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår Soleil IT Sweden AB:s ansökan om överprövning.

BAKGRUND

Rekryteringsmyndigheten har genomfört en upphandling av IT-konsulttjänster. Upphandlingen omfattade tre anbudsområden. Anbud ingavs av bland annat Soleil IT Sweden AB (Soleil). Rekryteringsmyndigheten beslutade emellertid att anta anbud från annan anbudsgivare.

PARTERNAS TALAN

Soleil ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar att den görs om. Soleil anför följande. Det är inte möjligt att förutse hur utvärderingsmodellen kommer att tillämpas och hur utvärderingen kommer att gå till. Såväl utvärderingsmodellen som det sätt på vilket utvärderingen har genomförts strider mot de i 1 kap 9 § LOU stadgade grundläggande upphandlingsrättsliga principerna om transparens, förutsebarhet och öppenhet. Förfrågningsunderlaget är utformat så att den ersättning som kommer att utgå för uppdrag enligt kommande avtal, är bestämd i förfrågningsunderlaget. Några priser ska således inte offereras. I avsaknad av priskriterium, ska utvärderingen istället ske genom bedömning av dels skriftlig genomförandebeskrivning, som ska ingå i anbudet, dels muntlig presentation av genomförandebeskrivningen. Den skriftliga genomförandebeskrivningen ska bedömas avseende fem punkter ("bedömningsgrunder"). Var och en av dessa bedöms dels avseende arbetsmetodik, dels avseende förhållningssätt. Det är således tio faktorer som ska bedömas avseende detta utvärderingskriterium. De fem bedömningsgrunderna är följande: Uppstart, Samarbete, Kvalitet, Effektivitet och Proaktivitet. Bedömningsgrunderna är endast översiktligt beskrivna i termer som närmast kan beskrivas som floskler. Utvärderingen sker genom att den upphandlande myndigheten sätter poäng. Poängen är inte någon skala på sedvanligt sätt, utan poängen som kan tilldelas är 10, 6, 3, samt 0. Vad som fordras för tilldelning av de olika poängen anges endast på ett övergripande sätt, gemensamt för samtliga fem bedömningsgrunder. I

förfrågningsunderlaget anges inte någonstans vad den upphandlande myndigheten tillmäter betydelse vid bedömningen av var och en av bedömningsgrunderna. Modellen ger den upphandlande myndigheten en närmast fri prövningsrätt. EU-domstolen har i mål C-532/06 Lianakis fastslagit att utvärderingsmodeller som inte möjliggör för anbudsgivarna att utläsa hur utvärderingen ska gå till och som medför att det lämnas utrymme för godtycke inte är förenliga med de grundläggande upphandlingsrättsliga principerna, utan strider mot upphandlingsrätten. Det är värt att notera att Lianakis-domen innebär att den frekvent åberopade domen i RÅ 2002 ref 50 är överspelad och inte längre fastställer rättsläget. Eftersom bristerna avseende utvärderingsmodellens utformning finns i förfrågningsunderlaget och är grundläggande för leverantörers beslut avseende sina eventuella anbud, och därmed är hänförliga till upphandlingens konkurrensuppsökande skede, ska upphandlingen göras om.

Rekryteringsmyndigheten motsätter sig bifall till ansökan och anför följande. Myndigheten har redovisat tydligt formulerade tilldelningskriterier som inte träder principerna om likabehandling, transparens, eller några andra av de grundläggande principerna, förnär. Samtliga anbudsgivare har bedömts på samma sätt utifrån dessa krav och kriterier och härvid behandlats lika. Den bedömning som ägt rum är korrekt. Ett förfrågningsunderlag kan alltid ges alternativa utformningar och bli föremål för en diskussion om hur omfattande underlaget ska vara för att en potentiell anbudsgivare ska få tillräcklig insikt om kontraktsföremålet och hur en utvärdering av anbuderna kommer att ske. Dokumenten i denna upphandling skapar goda förutsättningar för att en aktör ska kunna arbeta fram ett konkurrenskraftigt anbud. Av förfrågningsunderlaget, avsnitt 6.2, framgår att utvärderingen kommer att baseras på dels en skriftlig genomförandebeskrivning, dels en utvärderingsintervju inklusive muntlig presentation av genomförandebeskrivningen.

Förfrågningsunderlaget anger att bedömningen av den skriftliga genomförandebeskrivningen kommer att utgå från ett antal bedömningsgrunder med tillhörande beskrivningar:

Uppstart

Hur anbudsgivaren sätter sig in i uppdraget och hur arbetsmetodiken skapar förutsättningar för god förståelse för Rekryteringsmyndighetens verksamhet. Hur arbetsmetodiken skapar förutsättningar för en god uppstart i det enskilda uppdraget samt hur väl arbetsmetodiken säkerställer att Rekryteringsmyndigheten erbjuds konsulter med rätt kompetens och erfarenhet för enskilt uppdrag samt utifrån kravställande i upphandlingen. (0-3-6-10 poäng).

Samarbete

Hur arbetsmetodiken/genomförandet skapar förutsättningar för ett gott samarbete med Rekryteringsmyndigheten och hur återkoppling till Rekryteringsmyndigheten integreras i Uppdraget. (0-3-6-10 poäng).

Kvalitet.

Hur väl arbetsmetodiken borgar för god kvalitet i form av tillförlitligt, korrekt, relevant och i tid genomförande av enskilt uppdrag och kvalitetssäkring genom hela uppdragsprocessen (0-3-6-10 poäng).

Effektivitet

Hur väl arbetsmetodiken borgar för god effektivitet och engagemang i enskilt uppdrag (0-3-6-10 poäng).

Produktivitet

Hur väl arbetsmetodiken visar på att anbudsgivaren självständigt uppmärksammar Rekryteringsmyndigheten på potentiella problem/risker i uppdraget samt kommer med förslag på lösningar av dessa (0-3-6-10 poäng).

Beskrivningarna av respektive bedömningsgrund innehåller tydlig information om vad myndigheten betraktar som mervärden. Som exempel kan beskrivningen av "Uppstart" lyftas fram. Av beskrivningen framgår att myndigheten kommer att värdera föreslagen arbetsmetodik utifrån hur den skapar förutsättningar för god förståelse för Rekryteringsmyndigheten och säkerställer god uppstart i de enskilda uppdragen. Det torde vara uppenbart för en rimligt informerad och normalt omsorgsfull anbudsgivare att denne, för att erhålla höga poäng, bör erbjuda en arbetsmetodik som denne bedömer säkerställer god uppstart i enskilda uppdrag samt skapar förutsättningar för

god förståelse. Myndigheten har aktivt valt att inte styra vilken arbetsmetodik som leverantörerna ska tillämpa vid genomförande av uppdrag, utan istället sett detta som en del av den tjänst som upphandlas. Det är upp till den enskilda anbudsgivaren att presentera och motivera vilken metodik denne anser sig vara bäst lämpad. Syftet med vald utvärderingsmodell har varit att uppmuntra leverantörerna till att, inom ramen för förfrågningsunderlaget, utforma och erbjuda egna lösningar. Myndigheten har inte kunnat ange vilken arbetsmetodik som är bäst lämpad och därmed har det inte varit möjligt att ange vilka moment genomförandebeskrivningen bör innehålla för att en viss poäng ska erhållas. Att det inte i förfrågningsunderlaget framgick exakt vad beskrivningen ska innehålla för viss poäng är oväsentligt eftersom det tydligt och detaljerat framgår under respektive bedömningsgrund vilka omständigheter som skulle komma att tillmätas betydelse. Kraven på transparens och förutsebarhet får således anses vara uppfyllda. I praxis har godtagits förfrågningsunderlag som lämnat ett stort utrymme för anbudsgivarna att tolka hur beskrivningar/uppdrag ska utformas, så länge det går att utläsa vilka faktorer som tillmätts betydelse samt hur dessa poängsätts sinsemellan (Kammarrätten i Sundsvall, mål nr 985-10). Påståendet att myndigheten har haft en närmast fri prövningsrätt är direkt felaktigt. Anbudsgivarna fick i förfrågningsunderlaget information avseende samtliga omständigheter myndigheten tillmätte betydelse vid utvärderingen. Myndighetens utvärderingsmodell har varit tillräckligt beskriven för att en leverantör ska kunna skapa sig en bild av möjligheten att lägga ett konkurrenskraftigt anbud. Denna omständighet styrks dessutom av det faktum att inga frågor har inkommit gällande detta under anbudstiden. Soleils resonemang skulle, om det vinner framgång, få stora konsekvenser för upphandlande myndigheters möjlighet att utvärdera anbudsgivares förslag på lösningar, eller andra liknande mjuka kriterier. Konsekvensen blir att upphandlande myndigheter tvingas styra in leverantörer på lösningar, oaktat att leverantörerna rimligtvis är bäst lämpade att själva föreslå sådana. Soleil har inte någonstans konkretiserat på

vilket sätt de påstådda bristerna har medfört skada eller risk för skada för bolaget.

Soleil tillägger bland annat följande. Någon tydlig information återfinns inte i förfrågningsunderlaget. Istället är det uttryckt i allmänna termer, vilket inte ger leverantörerna någon ledning om vad som faktiskt kommer att tillmätas betydelse. Det exempel Rekryteringsmyndigheten anger är intetsägande. Det framgår inte ens vad som avses med arbetsmetodik. Resurskonsult är en osjälvständig roll som ska arbetsledas av Rekryteringsmyndigheten. Det är således Rekryteringsmyndigheten som i egenskap av arbetsledare anger den metod som ska användas i det enskilda projektet och/eller uppdraget. Det är inte möjligt att varje medarbetare i teamet arbetar enligt sin egen metod. Att en resurskonsult ska genomföra en uppstart av ett projekt eller uppdrag är direkt obegripligt för en i branschen väl insatt leverantör. Denna uppgift åligger beställarens arbetsledare. Den bristande förutsebarheten blir än tydligare av att Rekryteringsmyndigheten vid bedömandet av vad som "skapar förutsättningar för god förståelse för Rekryteringsmyndighetens verksamhet" har bedömt det som negativt (alltså nedvärderat) att Soleil i sitt anbud har angett att man företrädesvis kommer att erbjuda konsulter med tidigare erfarenhet från Rekryteringsmyndigheten. Vid en transparent och förutsebar hantering av just den parametern, skulle Soleils anbud ha fått extra hög värdering just för att man företrädesvis erbjuder konsulter med tidigare erfarenhet från den aktuella myndigheten. Det är vidare inte riktigt att leverantörerna i sina anbud ska erbjuda arbetsmetodik som en del av tjänsten. Det är heller inte riktigt att leverantörer ska "inom ramen för förfrågningsunderlaget, utforma och erbjuda egna lösningar". Rätteligen är upphandlingen utformad som en ramavtalsupphandling av resurskonsulter, där kommande uppdrag inte beskrivs och efterfrågas i förfrågningsunderlaget. Det är alltså inte så att leverantören ska "utforma och erbjuda" några lösningar i sitt anbud. Tvärtom ska leverantörerna i sitt anbud erbjuda resurser (enskilda konsulter) med vissa kompetenser, dvs. ställa konsulter i form av arbetskraft till

beställarens förfogande. Den arbetsmetod som används i olika projekt är beroende av projektets art och natur. Inom vart och ett av dessa områden finns ett antal olika etablerade metoder som är inbördes väldigt olika. En metod måste väljas för ett enskilt utvecklingsprojekt. Det går inte att olika projektdeltagare arbetar enligt olika metoder. Att påstå att leverantörerna i sina anbud ska "utforma och erbjuda egna lösningar" avseende arbetsmetod, saknar samband med upphandlingsföremålet. Vidare saknar det stöd i förfrågningsunderlaget. Rätteligen fordras för att en upphandlande myndighet ska ha rätt att göra bedömningar innehållande "ett visst mått av subjektiv bedömning", att parametrarna för sådana bedömningar är angivna på ett transparent och förutsebart sätt i förfrågningsunderlaget. Kammarrätten i Göteborg (mål nr 2409-03) har uttalat att utvärdering som innehållit moment och poängsättning som inte hade kunnat förutses i förfrågningsunderlaget strider mot upphandlingsrätten och ska göras om. Rättsläget är sådant att de allmänt hållna, diffusa och otydliga utvärderingskriterier, bedömningsgrunder och parametrar som anges i förfrågningsunderlag strider mot upphandlingsrätten genom att brista i transparens och förutsebarhet. Lösningar som inte är kända på marknaden saknar relevans. Det finns inte någon del av det resonemanget som är applicerbart på en ramavtalsupphandling av resurskonsulter. En ramavtalsupphandling av resurskonsulter är ett tämligen enkelt och "rätt fram" upphandlingsföremål, utan komplexitet. Några lösningsförslag efterfrågas inte i upphandlingen, utan istället är det fråga om mantimmar med viss kompetens som ska utgöra resurser i verksamheten. Avseende de uppställda utvärderingskriterierna saknar dessa naturligt samband till upphandlingsföremålet, vilket fordras enligt gällande rätt. Soleil ansåg förfrågningsunderlaget otydligt och svårtolkat, men gjorde den tolkning som för Soleil framstod som rimlig. Av vad Rekryteringsmyndigheten har angett framgår emellertid att den har avsett något helt annat med utvärderingskriterierna. Att utvärderingskriterierna avsåg att leverantörerna skulle "utforma och erbjuda egna lösningar", samt att det skulle vara fråga om "nya lösningar som inte är allmänt kända på marknaden" har inte

något som helst samband med resurskonsulter. Rekryteringsmyndigheten har vidare gjort olika typer av bedömningar av utvärderingskriterierna för de olika anbuden. Det otydliga och "breda" sätt på vilket förfrågningsunderlaget är formulerat har de facto gjort det möjligt att lägga olika "värden/innehåll" i bedömningarna avseende de olika anbuden. Som exempel kan nämnas att anbudsgivaren Addeco har erhållit näst högsta poäng för i vart fall fyra av de fem utvärderingskriterierna, trots att anbudet inte innehåller de i förfrågningsunderlaget efterfrågade beskrivningarna avseende förhållningssätt avseende något av de fyra utvärderingskriterierna. Genom att åsidosätta den dokumentationsskyldighet som åligger den upphandlande myndigheten har Rekryteringsmyndigheten tillskansat sig ett fritt skön avseende bedömningen av de muntliga presentationerna. Det framgår inte heller vilka frågor Rekryteringsmyndigheten har ställt, huruvida frågor och svar har varit förenliga med stadgandena i 9 kap 8 § LOU, samt på vilket sätt och på vilken nivå kommunikationen har förevarit på presentationerna (dvs i mötena).

Rekryteringsmyndigheten tillägger bland annat följande. Myndigheten ifrågasätter relevansen av en 20 år gammal dom från Regeringsrätten. Den som har tagit sig tid att läsa förfrågningsunderlaget kan notera att såväl utvärderingskriterierna som bedömningsskalorna är tydligt redogjorda där. Vad som erfordras för en viss poäng är utförligt redovisat. EU-domstolen har den 14 juli 2016 i mål C-6/15 konstaterat att en upphandlande myndighet får använda sig av en skala vid bedömning av utvärderingskriterierna, utan att skalan har offentliggjorts i förfrågningsunderlaget, under förutsättning att skalan inte leder till att den relativa viktningen av tilldelningskriterierna ändras. Kammarrätten i Stockholm har vidare i målen 8289-8292-15 uttalat att den omständigheten att en anbudsgivare genom att endast ta del av förfrågningsunderlaget inte fullt ut kan förutse utfallet av utvärderingen inte medför att utvärderingsmodellen brister i transparens. Myndigheten har i förfrågningsunderlaget angett vilken skala som kommer att tillämpas, samt i

beskrivningen av skalan gett tydlig vägledning om vad som kommer att fästas vikt vid i utvärderingen. Myndigheten har vidare under utvärderingen förhållit sig till den bedömningsmetod som redovisats i förfrågningsunderlaget och inte i något fall avvikit från denna. Påståendet att det inte är tillåtet att utvärdera lösningar som inte finns på marknaden är irrelevant och tycks endast vara ett sätt att få det att framstå som att myndigheten har utvärderat annat än vad som redovisades i förfrågningsunderlaget. Myndigheten har aldrig påstått att den söker efter lösningar som inte finns på marknaden. Det myndigheten ville lyfta fram var att den modell den valt har valts med utgångspunkt i att myndigheten inte vill styra anbudsgivarna i sitt val av arbetsmetodik, då det är anbudsgivarna som är bäst lämpade att föreslå en arbetsmetodik och att de skulle kunna föreslå en arbetsmetodik som inte är känd för myndigheten sedan tidigare. Soleil vill nu få det att framstå som att Soleil, på grund av den påstådda otydligheten i förfrågningsunderlaget, helt har missförstått utvärderingskriteriet, vilket inte alls stämmer överens med det inlämnade anbudet. Soleils genomförandebeskrivning har inte skilt sig från andra anbudsgivares i den bemärkelsen att Soleil har beskrivit något annat. Alla anbudsgivare har tolkat utvärderingskriteriet på samma sätt och lämnat genomförandebeskrivningar i enlighet med vad som har efterfrågats. Att vissa anbudsgivare har offererat en arbetsmetodik som erbjuder större mervärden för myndigheten än andra anbudsgivare är en helt annan sak och betyder inte att utformningen av utvärderingskriterierna brister i transparens eller likabehandling. Myndigheten har behov av kvalificerade självgående konsulter som resursförstärkning på olika nivåer, alltså resurskonsulter. En resurskonsult ska förstärka myndighetens organisation som en extra resurs på den nivå som myndigheten efterfrågar. Det som efterfrågas är kvalificerade konsulter med en hög nivå av självgående. Då Soleil har haft ett flertal konsulter som arbetat för myndigheten under fyra år torde Soleil vara väl medvetet om att myndigheten inte använder arbetsstyrda konsulter. För att resurskonsulterna från respektive företag ska fungera är det relevant att ställa de krav som gjorts, både på de enskilda konsulternas kompetens enligt

de tre nivåerna och på genomförandebeskrivningen samt den muntliga genomgången. Myndigheten vill betona att anbudsgivarnas interna arbetsmetodik har stor betydelse för uppdragets resultat. Vilken intern arbetsmetodik leverantörerna har för att säkerställa att de resurser som efterfrågas kommer matcha myndigheten och det för tillfället specifika uppdraget på bäst sätt, det vill säga anbudsgivarens interna rutiner för att i uppstartsfasen säkerställa en bra start i samband med uppstartsstart av ett enskilt uppdrag, är också högst relevant. Anbudsgivaren ska således erbjuda en arbetsmetodik som skapar förutsättningar för en god uppstart av såväl uppdraget som stort som de enskilda uppdragen, ett gott samarbete, en god kvalitet i de enskilda uppdragen och genom hela uppdragsprocessen samt god effektivitet i de enskilda uppdragen. De anbudsgivare som genom sin genomförandebeskrivning kan påvisa ett arbetssätt som bidrar till detta tillför mervärden för Rekryteringsmyndigheten. Något annat kan svårligen utläsas ur förfrågningsunderlaget. Myndigheten har utvärderat samtliga anbud utifrån de kriterier som beskrivits i förfrågningsunderlaget. Enligt Soleil har myndigheten åsidosatt sin dokumentationsskyldighet och därmed fått en fri prövningsrätt. Bolaget har enligt egen utsaga inte fått ut någon dokumentation av de muntliga presentationerna. Myndigheten ställer sig frågande till detta påstående. Myndigheten har skickat Soleil ett protokoll över de bedömningar som gjorts, innehållandes utförliga motiveringar till varje anbudsgivares respektive poäng. När det gäller den muntliga presentationen har samtliga anbudsgivare fått lika lång tid att hålla sina presentationer av den i anbud inlämnade genomförandebeskrivningen. Samtliga anbudsgivare har vidare under den muntliga presentationen fått frågor om beskrivningen samt en särskild "case-fråga" och därvid behandlats lika. De muntliga presentationerna har varit väl strukturerade och myndigheten har säkerställt likabehandling mellan anbudsgivarna. Det ligger i sakens natur att allt som sägs på en muntlig presentation inte kan dokumenteras.

Parterna har i ytterligare yttranden utvecklat sin respektive talan.

SKÄL FÖR AVGÖRANDET

Den 1 januari 2017 trädde lagen (2016:1145) om offentlig upphandling i kraft och lagen (2007:1091) om offentlig upphandling upphävdes. Enligt övergångsbestämmelserna till den nya lagen ska emellertid den upphävda lagen fortfarande gälla för upphandlingar som har påbörjats före ikraftträdandet.

Om en upphandlande myndighet har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU, eller någon annan bestämmelse i denna lag, och detta har medfört att en leverantör lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten enligt 16 kap. 6 § LOU besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Enligt nämnda bestämmelse i 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Förvaltningsrättens bedömning

Det är den upphandlande myndigheten som bestämmer vad som ska upphandlas och därmed har förhållandevis stor frihet att ställa de krav den anser nödvändiga för att syftet med upphandlingen ska tillgodoses, så länge dess krav inte strider mot LOU och dess principer. Det är fullt naturligt att de krav som ställs också på något sätt påverkar den utvärderingsmodell som används. Vid bedömning av utvärderingsmodellen och förfrågningsunderlaget måste således hänsyn tas till upphandlingsföremålets karaktär. Föremålet för aktuell upphandling är IT-konsulttjänster. Så som utvärderingsmodellen är utformad måste bedömningen av hur väl ett anbud motsvarar det som

efterfrågas till viss del bli skönsmässig. Under förutsättning att utvärderingen sker på objektiva grunder, dvs. utifrån förfrågningsunderlagets fastställda utvärderingskriterier, poängskalor, viktning m.m., måste den upphandlande myndigheten därför ges visst utrymme för subjektivitet vid utvärderingen av anbudens innehåll. Det framgår av förfrågningsundertaget med tillräcklig tydlighet vad myndigheten efterfrågar och vad anbudsgivarna har att beskriva. Att inom ramen för upphandlingen ge anbudsgivarna själva möjlighet att välja arbetsmetodik kan inte anses strida mot LOU och dess principer. Med hänsyn till upphandlingsföremålets karaktär finner förvaltningsrätten att förutsättningarna för poängsättningen är tillräckligt klara och tydligt utformade för att varje anbudsgivare, med utgångspunkt i underlaget, bör kunna skapa sig en god bild av möjligheterna att lägga ett konkurrenskraftigt anbud. Det är inte visat att myndigheten genom utvärderingen behandlat anbudsgivarerna olika. Vad Soleil anfört i övrigt utgör inte skäl för ingripande enligt LOU. Soleil har således inte visat att det lidit eller riskerar att lida skada varför ansökan ska avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Denna dom kan överklagas. För information om hur man överklagar, se bilaga (DV 3109/1B LOU).

Hans-Erik Jonasson
f.d. lagman

Föredragande: Lars Överström

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt:

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.